

Forvaltningsplan for Bjørga fuglefredningsområde i Verdal kommune

2019–2029

Tittel : Forvaltningsplan for Bjørga fuglefredningsområde i Verdal kommune. 2019–2029

Dato : 03.07.2019

Forfatter : Veronica Myhr Stavnås

Rapportnummer : Rapport 10 - 2019

ISBN : 978-82-8397-019-7

Emneord : fuglefredningsområde
Trondheimsfjorden våtmarkssystem
Ramsar
Verdal kommune

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 30

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Bjørga fuglefredningsområde. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Bjørga fuglefredningsområde er et viktig leveområde for marint tilknyttede fuglearter, og spesiell verdi knytter seg til området som hvile- og beiteområde for vadere, andefugler og dykkere. Verneområdet fikk Ramsarstatus i 2014 og er en del av Trondheimsfjorden våtmarkssystem.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Bjørga (VV00002249).....	4
1.1 Om forvaltningsplanen	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
1.3 Tilleggsopplysninger	5
2 Områdefakta	5
2.1 Internasjonale forpliktelser	6
2.2 IUCN-tekst	6
2.3 Ramsar-tekst.....	6
2.4 Bernkonvensjonen-tekst.....	7
2.5 Tilleggsopplysninger	8
3 Natur	8
3.1 Beskrivelse	8
3.2 Naturtyper beskrivelse.....	8
3.3 Arter beskrivelse	9
3.4 Rødlistearter beskrivelse	9
4 Bruk-historikk.....	9
4.1 Eierstruktur	9
4.2 Restriksjonsområder	9
4.3 Friluftsliv	9
5 Forvaltning.....	9
5.1 Innledning	9
5.2 Bevaringsmål	10
5.3 Tiltaksplan	10
5.4 Skjøtselsplan	11
5.5 Besøksforvaltning	11
5.6 Forvaltningsutfordringer.....	11
5.7 Naturmangfoldloven	11
5.8 Verneforskrift URL	11
5.9 Sentrale føringer	11
5.10 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	12
6 Kunnskapsgrunnlag	13
7 Vedlegg.....	13

1 Innledning

Bjørga (VV00002249)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	03.05.2018
Planlagt revisjon	03.07.2029
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	03.07.2019
Høringsdato	18.01.2019

ephorte saksnummer	2017/2344
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	http://www.naturopsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Verdal
Verneform	dyrefredningsområde
Verneplan	Verneplan for sjøfugl
Vernet dato	19.12.2003

1.1 Om forvaltningsplanen

Det ble meldt oppstart av forvaltningsplanarbeidet 4. april 2017, og forvaltningsplanprosessen startet med et felles oppstartsmøte for fuglefredningsområdene i Ramsarområdet Trondheimsfjorden våtmarkssystem. Møtet ble avholdt på rådhuset i Levanger 4. mai 2017. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med fredningen er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i et viktig fjære- og gruntvannsområde, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Området er et viktig leveområde for marint tilknyttede fuglearter. Spesiell verdi knytter seg til området som hvile- og beiteområde for vadere, andefugler og dykkere.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser. Forvaltningsplan for store verneområder og Ramsarområder godkjennes av Miljødirektoratet.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

1.3 Tilleggsopplysninger

Bjørge fuglefredningsområde er ett av tolv verneområder i Trondheimsfjorden som har fått Ramsarstatus. Disse verneområdene utgjør Ramsarområdet «Trondheimsfjorden våtmarkssystem». De tolv områdene er: Lundleiret (Steinkjer), Vikaleiret (Inderøy), Bjørge (Verdal), Tynesfjæra (Levanger), Eidsbotn (Levanger), Alnes (Levanger), Falstadbukta (Levanger), Vinnan og Velvangen (Stjørdal) og Vikanbukta (Stjørdal), Ørin (Verdal), Rinnleiret (Verdal og Levanger) og Gaulosen (Trondheim og Melhus).

2 Områdefakta

Landareal (daa)	35
Sjøareal (daa)	1000
IUCN-status	IUCN_IV
Ramsar-status	Ja
Emerald-status	Ja

2.1 Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Flere av miljøavtalene er underlagt FN, fordi et grenseløst samarbeid er nødvendig for å løse problemer som arter seg likedan i mange land. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

2.2 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion ([IUCN](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalte [IUCN-kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Bjerga fuglefredningsområde faller inn under IUCN-kategori IV ('habitat/species management area'), som defineres kort som følger: «Områder for å beskytte bestemte arter eller habitater, hvor forvaltningen gjenspeiler denne prioriteringen. Mange områder vil behøve aktive tiltak for å møte behovene til bestemte arter eller habitater, men dette er ikke et krav for kategorien». (Dudley 2008)

2.3 Ramsar-tekst

Trondheimsfjorden våtmarkssystem er et Ramsarområde. Ramsarkonvensjonen er en global avtale som ble utarbeidet i byen Ramsar i Iran i 1971. Konvensjonens mål er bevaring og fornuftig bruk av våtmarker gjennom lokale-, nasjonale- og globale tiltak og internasjonalt samarbeid. Dette for å bidra til en bærekraftig utvikling.

Medlemslandene forplikter seg til å følge opp en rekke forpliktelser i selve konvensjonen, samt de vedtak landene gjør på partsmøter. Slike forpliktelser er særlig knyttet til å:

- forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner ('ecological character') opprettholdes
- sørge for fornuftig bruk ('wise use') av våtmarker gjennom forvaltning og arealplanlegging, herunder kartlegging- og gjennomføring av verneplaner for våtmarker
- delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for Norge omfatter dette blant annet bistandssamarbeid og samarbeid med nordiske og baltiske land

Hvert partsland er forpliktet til å utpeke og sikre internasjonalt viktige våtmarksområder, såkalte Ramsarområder. Det er fastsatt kriterier for å identifisere slike områder. Partslandene skal sikre at Ramsarområdenes økologiske funksjon opprettholdes ved at områdene forvaltes ut fra best mulig kunnskap om påvirkninger og tålegrenser.

Trondheimsfjorden våtmarkssystem fikk status som Ramsarområde i 2002, men ble utvidet med 9 fuglefredningsområder i 2014. Ramsarområdet oppfyller følgende kriterier:

- Kriterium 1: De skjermede områdene langs Trondheimsfjorden er representative marine tidevanns-våtmarker for denne bio-geografiske regionen.
- Kriterium 2: Verneområdene som inngår i Ramsarområdet er viktig for flere rødlistede arter, særlig for vannfugl under trekket. Områdene har også verdi for overvintrende fugl, invertebrater og planter. Blant de vanligste rødlistede artene i områdene finner vi: EN (sterkt truet): vasskrans, svarthalespove, makrellterne, brushane og stor elveedderkopp. VU (sårbar): Tindvedkjuke,

bergand, sanglerke, sædgås, teist (overvintrer og hekker) og oter. NT (nær truet): mandelpil. Rødlistestatus er hentet fra den nasjonale rødlista fra 2015.

- Kriterium 4: Områdene er livsviktige for både fugl på trekk og det store antallet overvintrende dykkender, dykkere og lappdykkere av østlig opprinnelse. Den lokale populasjonen av dykkender (f.eks. ærfugl) er også avhengig av disse områdene. Flere av områdene har små populasjoner av ærfugl, i noen finner vi også noen få sjøorrer (NT), kvinender, silender og laksender. Svalbardpopulasjonen av kortnebbgås (*Anser brachyrhynchus*) har sin viktigste hvile- og rasteplass i Trondheimsfjorden, mellom hekke- og myte-områdene på Spitsbergen og overvintringsområder i Danmark, Belgia og Nederland.

- Kriterium 5: Omtrent 73 900 (2013) kortnebbgjess bruker våtmarkene og nærliggende dyrkamark i nordre del av Trondheimsfjorden regelmessig under trekket. I flere av verneområdene som inngår i Ramsarområdet er observert 3000–10 000 gjess på det meste, men sannsynligvis er det snakk om mer enn 20 000 gjess til sammen. I tillegg kommer tusenvis av dykkender (f.eks. 2000–2500 ærfugl ved Gaulosen og Ørin), samt vadere under høst- og vårtrekket.

- Kriterium 6: Nærmest hele Svalbard-populasjonen av kortnebbgås (73 900 av 81 500 individer i 2013) bruker områdene i Trondheimsfjorden våtmarkssystem som oppsamlingsområder om våren og høsten. Vi finner også et stort antall ærfugl her, særlig i Vinnan og Velvängen fuglefredningsområde om våren. Her er det flere tellinger av ærfugl som overgår 1%-nivået (4250 individer), med et maksimum på 5000 individer, men det finnes også et høyt antall ærfugl i de andre verneområdene. Det totale antallet overvintrende ærfugl i Trondheimsfjorden er estimert til å være mellom 15 000 og 20 000 individer, men dette inkluderer også områder utenfor Ramsarområdet.

- Kriterium 8: Den lokale populasjonen av sild i Trondheimsfjorden er viktig, bl.a. for hekkende og trekkende dykkender, da disse blant annet spiser rogn som er avsatt langs kysten om våren. Ørin, Gaulosen og Vinnan og Velvängen er gyteområder for Trondheimsfjordsilda. Villaks og sjørretten bruker noen av Ramsarområdene som migrasjonsområder. Sjørretten bruker noen av områdene som næringssøksområder.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

2.4 Bernkonvensjonen-tekst

Bjørnga er et område i Emerald Network. Bernkonvensjonens formål er å verne om europeiske ville dyr og planter og deres levesteder, med særlig vekt på truede og sårbare arter. Målet er også å fremme samarbeid mellom medlemslandene (miljostatus.no).

Det er vedtatt fire lister (I-IV) som angir hvordan bestemte arter skal beskyttes (totalfredning, sikre leveområder, regulering av jakt og bruk av jaktredskap). I tillegg er det vedtatt resolusjoner for å beskytte bestemte naturtyper (Resolution No. 4 (1996)) og arter (Resolution No. 6 (1998)). Medlemslandene må rapportere om bevaringsstatus for de listede naturtypene og artene som finnes på eget territorium. I tillegg må landene opprette et nettverk av områder som skal bidra til å beskytte de aktuelle naturtypene og artene. Dette nettverket har fått navnet '[Emerald Network](http://emerald-network.org)'.

Norge er godt i gang med å etablere nettverket (miljodirektoratet.no). Prosessen med å etablere nettverket startet i 2007. Siden da har mange fagmiljøer og eksperter gitt råd om hvilke arter og naturtyper som Norge bør nominere til nettverket. De utpekte Emerald-områdene må beskyttes og forvaltes slik at artene og naturtypene overlever på lang sikt.

2.5 Tilleggsopplysninger

Tekniske inngrep:

Det ligger et boligfelt tett på fuglefredningsområdet i sør, på Nordskaget. Det går også en kraftlinje tvers gjennom fjæreamrådet.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Bjørga er et stort fjære- og gruntvannsområde (omlag 5,5 km strandlinje) som ligger noen km nord for Ørin-området, på nordsiden av Tronestangen i Verdal kommune. Den store fjæra er omkranset av skog på sørsiden, dyrkamark på østsiden og E6 med en større rasteplass på nordsiden. I strandsonen finns en kraftig bestand av havsivaks og en noe mindre forekomst av takrør. Salturt og havgras er vanlige arter. En holme ligger midt i fjæreamrådet. I nord grenser bukta opp mot Hyllbukta, et annet og mindre fjæreamråde..

Bjørga er en meget god fuglelokalitet, særlig som rasteområde for vadere på trekk. Disse artene forekommer etter trønderske forhold i store antall vår og høst. Meget spesiell er konsentrasjonen av toppdykkere om våren. Toppdykker overvintrer antakelig årvisst i bukta, sammen med et godt utvalg av sjøender. 121 ulike fuglearter er registrert. Området har interessante botaniske forekomster.

Vern av Bjørga skal bidra til å sikre at Trondheimsfjorden opprettholder sin betydning som et av landets viktigste hvile-/beiteområder for trekkende vadefugl og overvintrende ender mv.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Bjørga fuglefredningsområde består av et stort, uberørt bløtbunnsområde som strekker seg nordover fra Tronestangen. Dette området er strandflater av mudderblandet sand og er registrert som en svært viktig naturtype (verdi A). Bløtbunnsområder er en produktiv naturtype som er viktig for næringssøkende sjøfugl.

Videre er det registrert forekomst av ålegrassamfunn som er vurdert som lokalt viktig (verdi C). Ålegrassamfunn er en type undervannseng, og større forekomster av slike undervannsenger er sjeldne. Ålegrassamfunn er svært produktive og regnes som viktige marine økosystemer på verdensbasis.

Verneområdet har et spekter av vegetasjonstyper og her finnes trolig en av landsdelens største forekomster av småhavgras (Rian 2003). Det er også en lokalitet i verneområdet med naturtypen tangvoll, det vil si en opphopning av tang, tare og annet organisk materiale som skylles i land og blir liggende. Denne lokaliteten er vurdert som svært viktig (verdi A).

Midt i bukta er det en holme med tett kratt av tindved, nyperose, rogn og hegg (Rian 2003).

3.3 Arter beskrivelse

Bjørnga er en viktig fuglelokalitet, og har spesielt høy verdi som rasteområde for vadere på trekk. Blant annet kortnebbgås kan flokke seg i store antall under trekket i Bjørnga, særlig om våren. Ærfugl (NT) er en vanlig dykkand i Bjørnga som bruker området gjennom hele året, i motsetning til sjøorre (VU) som bruker området hovedsakelig i trekketidene. Gravand, tjeld og vipe (EN) er gjengangere i Bjørnga og alle er observert hekkende her.

3.4 Rødlistearter beskrivelse

Gjennom de siste ti årene (2008-18) er det, i følge Artsdatabankens [artskart](#), gjort registreringer av 32 ulike rødlista fuglearter i Bjørnga fuglefredningsområde (se også vedlagt liste). Flere arter er jevnlig observert, herunder ærfugl (NT), storspove (VU), vipe (EN), horndykker (VU), fiskemåke (NT) og hettemåke (VU). Det er også gjort enkelte observasjoner av de sterkt truede (EN) artene alke, polarsnipe, makrellterne og brushane. I tillegg til nasjonale bestandsnedganger, opplever flere av disse artene en negativ bestandsutvikling generelt i Europa.

4 Bruk-historikk

4.1 Eierstruktur

Bjørnga fuglefredningsområde berører 22 eiendommer i Verdal kommune, med gnr./bnr. 2/1, 2/12, 2/14, 2/18, 3/2, 3/20, 3/23, 3/25, 3/41, 5/1, 5/4, 5/5, 6/6, 6/9, 6/11, 6/12, 6/13, 6/14, 6/15, 6/28, 3/36 og 6/277. Flere av eiendommene på sørsida eies av Innre Eiendom AS, tidligere Trones bruk, som historisk har drevet virksomhet i Bjørnga. Verneområdet grenser i stor grad til landbruksareal. Mesteparten av verneområdet består av sjøareal.

4.2 Restriksjonsområder

Det er ikke ferdselsrestriksjoner i Bjørnga fuglefredningsområde, men hunder skal holdes i bånd hele året.

4.3 Friluftsliv

Bjørnga er vurdert som et svært viktig friluftsområde med særlig kvalitet og stor symbolverdi. Området brukes ganske ofte av både regionale og nasjonale brukere.

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra

vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 5 (eventuelle unntak etter søknad) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 5, behandles søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77). Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret.

Målet er å bevare området som en god lokalitet for sjøfugl. I Bjørga fuglefredningsområde er det områdets verdi som beite- og hvileområde for sjøfugl under trekket som er den viktigste verneverdien. Forvaltningsmyndighetens oppgave i Bjørga er derfor å sørge for at områdets kvaliteter for sjøfugl opprettholdes. Fremmede arter og marint søppel er de største truslene mot verneverdiene.

5.2 Bevaringsmål

ID	Bevaringsmål- tekst	Tilstands- variabel	NiN- natur- typer	Målt tilstand	Opprettet	Visningsfelt
VV0000224 9 + 4589	Forsøpling Resultat-oversikt ved regelmessig rydding av strender som "kontinuerlig" tilføres søppel.				08.01.2019	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/132006?bevaringsmalID=4589

5.3 Tiltaksplan

ID_TILTAK	Pri	TEMA	BESKRIVELSE	Dato ferdig
ID_TILVV00002249 _000000001		Søppelrydding	Det bør ryddes søppel i verneområdet minst en gang i året, helst før 15. april (vårtrekket). Skoleklasser kan engasjeres til å gjøre denne jobben.	
ID_TILVV00002249 _000000002	2	Bevaringsmål fremmede arter	Opprette bevaringsmål for å overvåke forekomsten av fremmede arter i verneområdet, og samtidig vurdere om tiltak må settes inn. Tiltaket bør gjennomføres i løpet av sommeren 2019.	

5.4 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

5.5 Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg.

5.6 Forvaltningsutfordringer

Marin forsøpling:

Søppel som kommer sjøveien er et kontinuerlig problem både i og utenfor verneområdet. Søppelet er en trussel mot verneverdiene da fugler kan spise eller sette seg fast i forskjellige gjenstander. Det er utfordrende å holde verneområdet fritt for søppel til enhver tid. Problemet kan løses ved å engasjere blant annet skoleklasser til å plukke søppel i området en gang i året. Til gjengjeld kan de få et beløp til "klassekassa".

5.7 Naturmangfoldloven

Dette avsnittet beskriver hvordan miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 7–12 har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene er naturmangfoldloven §§ 8–12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap samt erfaringsbasert kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Bjørga er beskrevet under «Natur». Kunnskapen er hentet fra blant annet Naturbase og Artsdatabanken. Denne kunnskapen er bakgrunnen for kapittelet som omhandler forvaltning. Basert på registreringene av sjøfugl i naturreservatet og eksisterende kunnskap om deres levevis, samt nasjonale og internasjonale bestandsstatuser, har Fylkesmannen vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i fuglefredningsområdet er godt. Grunnet et godt kunnskapsgrunnlag har føre-var-prinsippet i § 9 blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Den samlede belastningen på økosystemet (jf. § 10) vurderes her over et større område, da sjøfugler gjerne trekker over større arealer. Det er stort press på elvedeltaer og bløtbunnsområder i sentrale områder i Trondheimsfjorden, men gjennom verneplanen for sjøfugl ble flere av disse bløtbunnsområdene vernet. Bjørga sees derfor i sammenheng med de andre fuglefredningsområdene i Trondheimsfjorden, og forvaltningen skal ifølge forvaltningsplanen legges opp for å bevare lokalitetens kvaliteter for trekkende-, hekkende- og overvintrende sjøfugler.

5.8 Verneforskrift URL

<http://www.lovdata.no/for/lf/mv/xv-20031219-1714.html>

5.9 Sentrale føringer

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

5.10 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Båndtvang	§ 3 nr. 2	Hunder skal ikke slippes løs, men holdes i bånd hele året.
Kraftlinje - drift og vedlikehold	§ 4 nr. 3, § 5 nr. 7	Drift og vedlikehold av eksisterende kraftlinje er etter verneforskriften tillatt, men ikke i perioden f.o.m. 15. april t.o.m. 1. juli (§ 4 nr. 3a). Verneforskriften er ikke til hinder for nødvendig istandsetting av eksisterende kraftlinje ved akutt utfall (§ 4 nr. 3b). Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt er tillatt dersom dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer med tanke på verneformålet (§ 4 nr. 3c). Dersom oppgraderingen eller fornyelsen ikke faller inn under § 4 nr. 3c skal dette omsøkes (§ 5 nr. 7).
Kraftlinje motorferdsel	§ 5 nr. 1, § 4 nr. 3b	Nødvendig motorferdsel i forbindelse med arbeid (drift og vedlikehold, oppgradering/fornyelse) på kraftlinjen skal omsøkes (§ 5 nr. 1). Verneforskriften er ikke til hinder for nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på eksisterende kraftlinje (§ 4 nr. 3b). Ved bruk av motorisert transport i den forbindelse skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
Motorisert ferdsel	§ 3 nr. 5, § 4 nr. 12 og 14	Motorisert ferdsel er forbudt både på land og sjø. Forbudet inkluderer også bruk av drone. Forbudet gjelder ikke ferdsel med båt i forbindelse med yrkesfiske, og utsetting av båt på egen grunn, med bruk av båtens motor til og fra opplagsplassen.
Tipping av åkerstein	§ 3 nr. 3	Det er ikke tillatt med uttak eller oppfylling av masse i verneområdet, herunder tipping av åkerstein.
Tynningshogst kantskog	av § 3 nr. 1, § 5 nr. 8	All vegetasjon på land og i vann som er viktig for fuglenes livsmiljø er i utgangspunktet fredet mot enhver skade og ødeleggelse (§ 3 nr. 1). Det kan etter søknad gis dispensasjon til tynningshogst av kantskog (§ 5 nr. 8).

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Henriksen S. & Hilmo O. (red.)	2015	Norsk rødliste for arter 2015	Artsdatabanken , Norge	https://www.artsdatabanken.no/Files/13973/Norsk_r_dliste_for_arter_2015_(PDF)
Kaspersen T. E. & Einvik K.	1997	Utkast til verneplan for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag	Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	http://gint.no/fmmt/rappo rt/pdf/1997_3.pdf
Rian T.	2003	Naturtyper i Verdal kommune	Verdal kommune	http://www.verdal.kommune.no/Documents/Natur_og_miljo/Biologiskmangfold/naturtyper.pdf

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	08.10.2018	Besøksstrategi		Ja
2	09.10.2018	Artsmangfold		Ja

KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
3	16.11.2017	Oversiktskart Trondheimsfjorden våtmarkssystem	https://rsis Ramsar.org/	

Enkel besøksstrategi for 8 fuglefredningsområder i Trondheimsfjorden våtmarkssystem

Fylkesmannen i Trøndelag

1. Innledning

Dette er en felles besøksstrategi for følgende fuglefredningsområder:

- Lundleiret (Steinkjer)
- Vikaleiret (Inderøy)
- Bjørga (Verdal)
- Tynesfjæra (Levanger)
- Alnes (Levanger)
- Falstadbukta (Levanger)
- Vinnan og velvengen (Stjørdal)
- Vikanbukta (Stjørdal)

Områdene ble foreslått vernet gjennom verneplanen for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag, og de fleste ble vernet i 2003, med unntak av Vikanbukta som ble vernet i 2008. Alle områdene ble innlemmet i Ramsar-området Trondheimsfjorden våtmarkssystem i 2014. I forbindelse med forvaltningsplanarbeid for områdene utarbeides det nå en felles besøksstrategi. Denne strategien danner grunnlaget for utplassering av informasjonsplakater ved verneområdene.

Figur 1. Alnes fuglefredningsområde i Levanger kommune. Foto: Erlend Skutberg

2. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for de åtte fuglefredningsområdene står beskrevet i forvaltningsplanene. Mye av kunnskapen er hentet fra verneplanen, mens nyere informasjon om områdene er basert på observasjoner av sjøfugl som er registrert i artskart, samt nyere NiN-kartlegging.

Hovedformålet med verneområdene er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i viktige fjære- og gruntvannsområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Områdene er viktige leveområder for marint tilknyttede fuglearter i en region med stor menneskelig aktivitet. De fleste områdene har størst verdi som beite- og hvileområder under vår- og høsttrekket, men noen av områdene er også viktige hekkeområder for sjøfugl. Mange av områdene benyttes i tillegg som overvintringsområde for ærfugl og andre ender.

2.1 Sårbare naturverdier

Sjøfuglene er sårbare for forstyrrelser, og det er ikke ønskelig med mer aktivitet og tilrettelegging nært strandkanten.

2.2 Den besøkende

Det er store forskjeller mellom områdene når det gjelder hvor mye de besøkes. Det finnes viktige tur- og friluftsområder i tilknytning til Lundleiret, Vikaleiret og Tynesfjæra. Vikanbukta ligger nært hytte- og friluftsområder, mens Vinnan og Velvangen grenser til arealer som benyttes til blant annet campingplasser.

Lundleiret fuglefredningsområde strekker seg noe innover Skåtangen som er et mye brukt friluftsområdet. Området som er mest brukt ligger imidlertid på sørsiden av tangen, mens verneområdet ligger på nordsiden. Det er imidlertid etablert stier og bålplasser langs verneområdet, og det er behov for flere verneskilt i området.

Vikaleiret grenser i nord mot Hundstangen og et mye brukt friluftsområde på Sundsand. Det er registrert slitasje på vegetasjonen i denne delen av verneområdet, men det er usikkert om det er positivt eller negativt for floraen. Ferdsel i dette området har trolig liten betydning for fuglelivet.

Det går en vei langs mesteparten av Tynesfjæra. Dette er en populær turvei, og området benyttes i tillegg en del som ekskursjonsområde for studenter ved Nord Universitet. På grunn av områdets nærhet til Levanger sentrum og Røstad, er dette et område som er egnet for ekskursjoner og informasjonsformidling. Menneskelig trafikk i området kan medføre forstyrrelse for fuglelivet, og det er derfor viktig med god informasjon i dette området

I Falstadbukta finnes det et fugletårn. Området ligger nært Ekne sentrum, og har trolig verdi som nærturterreng for Ekne skole og beboere i boligfeltet. Det ligger i tillegg en småbåthavn ved Falstadberget, ca. 300 m utenfor vernegrensen.

Vinnan og Velvangen ligger rett utenfor to campingplasser, og området er derfor trolig mye besøkt. Her er det viktig med god informasjon til de besøkende.

Vikanbukta ligger nært hytte- og turområder. I tillegg til eksisterende infotavle ved Vikanvegen bør det settes opp informasjon om verneområdet i enden av Sutterøygata eller Storvikavegen.

Bjørnga og Alnes er områder som er mindre brukt. Bjørnga ligger imidlertid nært E6, og det finnes en parkeringslomme med toalett og informasjonstavle her. Her finnes det fra før informasjon om verneområdet og det bør vurderes å bytte ut denne plakaten på sikt.

3. Mål

Målet med besøksstrategien er å bidra til at rett informasjon havner på rett plass i tilknytning til verneområdene. Det er ikke ønskelig med økt ferdsel i områdene, av hensyn til fuglelivet, men for at folk skal opptre varsomt i og rundt verneområdene er det viktig med god informasjon.

4. Tiltaksplan

Det planlegges ikke andre tilretteleggingstiltak enn oppføring av informasjonsplakater.

4.1 Behov for informasjonsplakater

Det finnes fra før informasjonsplakater i de fleste verneområdene, men plakaten er av ulik alder og kvalitet. På sikt skal alle plakaten byttes ut med nye etter ny mal, men det kommer ikke til å bli prioritert i 2018.

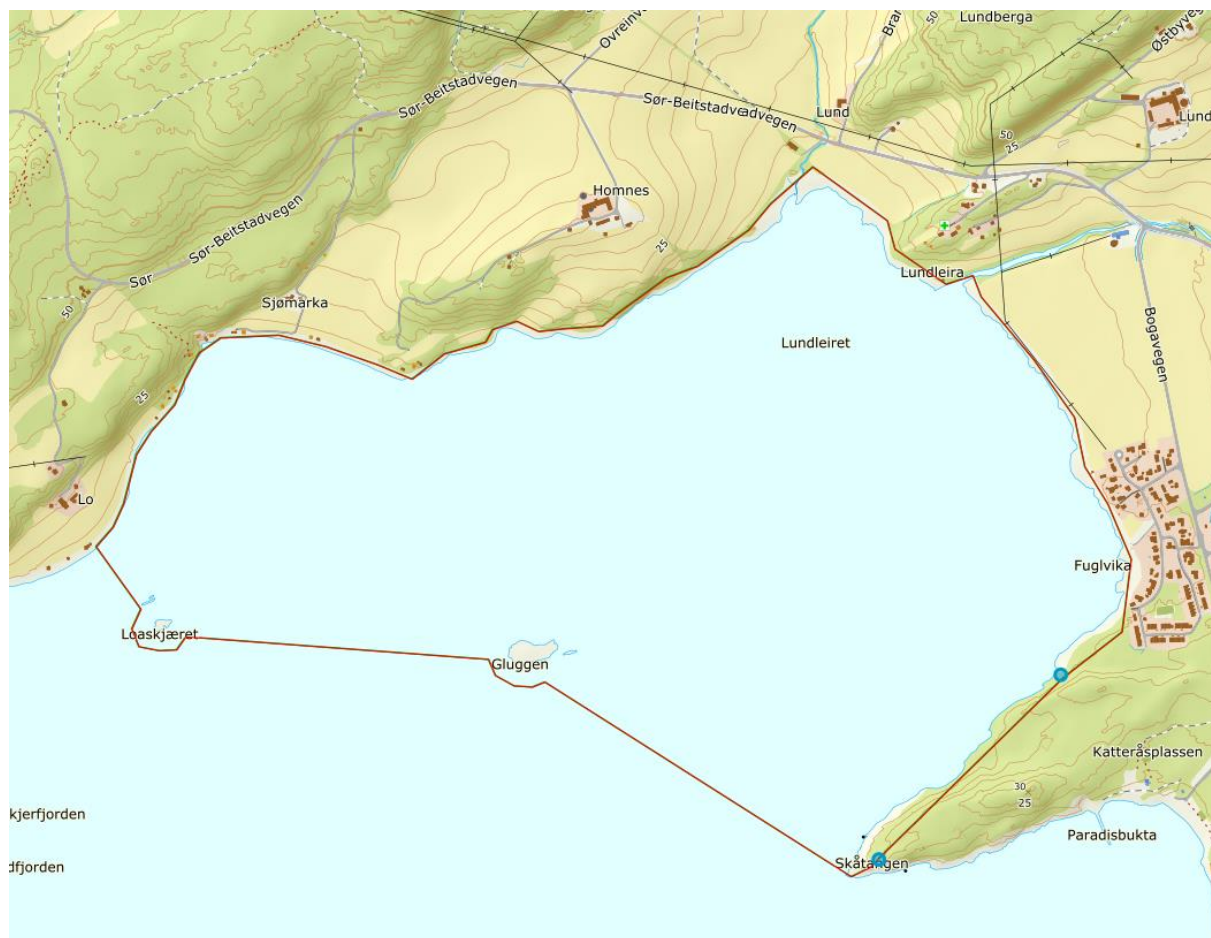
Tabell 1. Oversikt over hvor mange plakater som trengs i de ulike verneområdene. Prioritering er gitt på en skala fra 1 (høyest prioritert) til 3 (lavest prioritert).

Fuglefredningsområde	Prioritering	Antall plakater
Lundleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Vikaleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Bjørnga	3	1
Tynesfjæra	1	2
Alnes	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Falstadbukta	2	2
Vinnan og Velvangen	2	2
Vikanbukta	2	2

Figur 2. Eksisterende informasjonstavle ved Vinnan og velvengen fuglefredningsområde. Foto: Erlend Skutberg

Vedlegg 1 – kart Lundleiret

Figur 3. Blå flekker markerer bålplasser i området. Det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat på en av disse plassene.

Vedlegg 2 – kart Vikaleiret

Figur 4. Blå flekk markerer sted hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat.

Vedlegg 3 – kart Bjørga

Figur 5. Blå flekk markerer hvor det står infoplakat per nå. Plakaten skal erstattes på sikt.

Vedlegg 4 – kart Tynesfjæra

Figur 6. Blå flekker markerer hvor det står infoplakater i dag. Disse skal erstattes med nye plakater.

Vedlegg 5 – kart Alnes

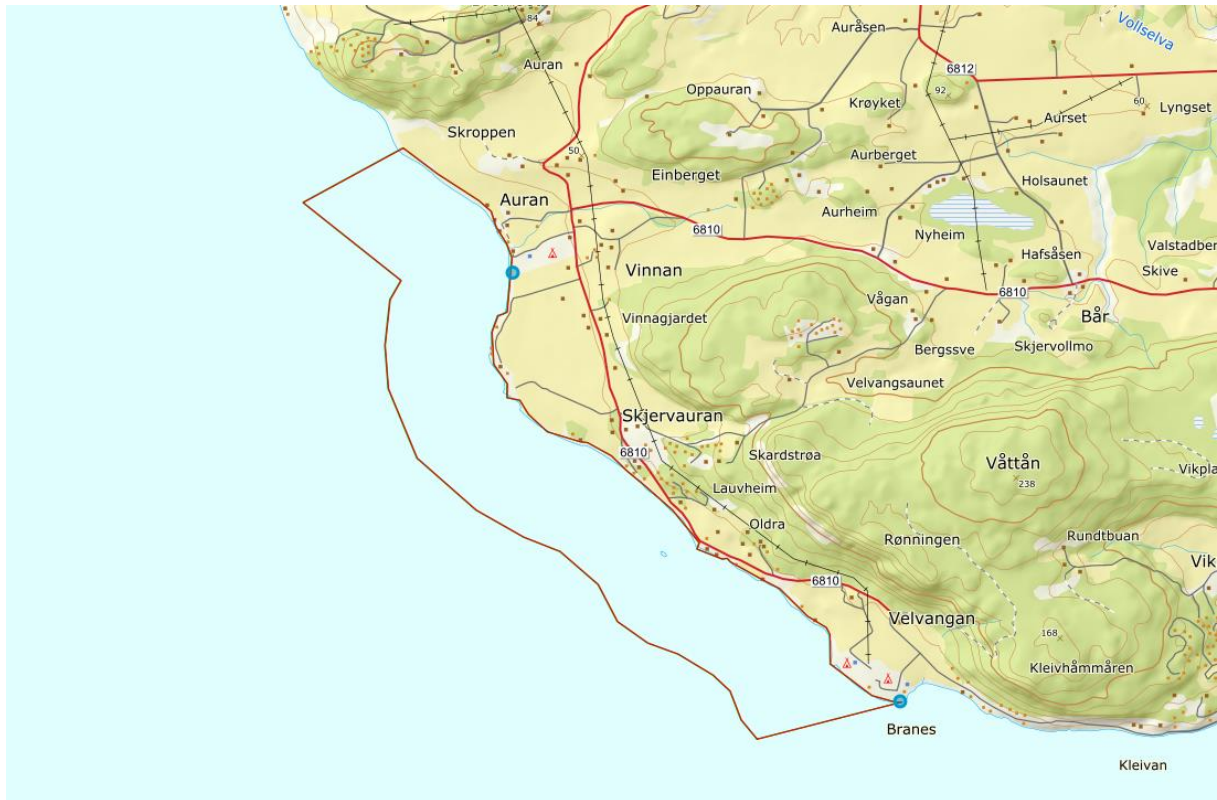
Figur 7. Blå flekk markerer hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat. Det er relativt lite ferdsel i området og tiltaket er derfor ikke høyt prioritert.

Vedlegg 6 – kart Falstadbukta

Figur 8. Blå sirkler markerer hvor det står infoplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 7 – kart Vinnan og velvangen

Figur 9. Blå flekker markerer hvor det står informasjonsplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 2: Rødlista arter i Bjørga fuglefredningsområde

Tabell 1 Oversikt over rødlista arter som har blitt registrert i Bjørga fuglefredningsområde i Artsdatabankens artskart i perioden 2008–18 samt antall observasjoner. Status i rødlista og tilknyttet naturtype er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
lomvi <i>Uria aalge</i>	CR	1	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
alke <i>Alca torda</i>	EN	9	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
vipe <i>Vanellus vanellus</i>	EN	43	Våtmarkssystemer, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
krykkje <i>Rissa tridactyla</i>	EN	1	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark, sterkt endret mark
polarsnipe <i>Calidris canutus</i>	EN	9	Fjell
svarthalespove <i>Limosa limosa</i>	EN	4	Våtmarkssystemer, kysttilknyttet mark, semi-naturlig eng og hei
makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	EN	6	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
myrrikse <i>Porzana porzana</i>	EN	2	Våtmarkssystemer
brushane <i>Calidris pugnax</i>	EN	5	Våtmarkssystemer
stjertand <i>Anas acuta</i>	VU	6	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
sjøorre <i>Melanitta fusca</i>	VU	17	Ferskvannssystemer, fjell
stellerand <i>Polysticta stelleri</i>	VU	1	Saltvannssystemer
hettemåke <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	21	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
storspove <i>Numerius arquata</i>	VU	42	Kysttilknyttet mark, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
horndykker <i>Podiceps auritus</i>	VU	44	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
dvergdykker <i>Tachybaptus ruficollis</i>	VU	1	Ferskvannssystemer
lappspurv <i>Calcarius lapponicus</i>	VU	1	Fjell
lunde <i>Fratercula arctica</i>	VU	1	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
ringgås <i>Branta bernicla</i>	NT	2	Fjell
havelle <i>Clangula hyemalis</i>	NT	13	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
svartand <i>Melanitta nigra</i>	NT	2	Ferskvannssystemer
ærfugl <i>Somateria mollissima</i>	NT	53	Saltvannssystemer, fjæresone-systemer, kysttilknyttet mark
fiskemåke <i>Larus canus</i>	NT	30	Saltvannssystemer, ferskvannssystemer, sterkt endret mark
tyvjo <i>Stercorarius parasiticus</i>	NT	5	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
hønsehauk <i>Accipiter gentilis</i>	NT	3	Skog
jaktfalk <i>Falco rusticolus</i>	NT	1	Fjell
toppdykker <i>Podiceps cristatus</i>	NT	7	Ferskvannssystemer
tyrkerdue <i>Streptopelia decaocto</i>	NT	2	Semi-naturlig eng og hei
gjøk <i>Cuculus canorus</i>	NT	2	Fjell, skog, semi-naturlig eng og hei

Artsnavn	Status	Antall observasjoner	Tilknyttet naturtype
gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	NT	5	Semi-naturlig eng og hei, åker og oppdyrket eng
sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	4	Fjell, våtmarkssystemer
stær <i>Sturnus vulgaris</i>	NT	8	Bla. åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei

Trondheimsfjorden

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Legend

  Trondheimsfjorden Wetland Systems

Land cover inside Reserve

  Land occupied by agriculture

  Peatland

  Water

  Coniferus forest

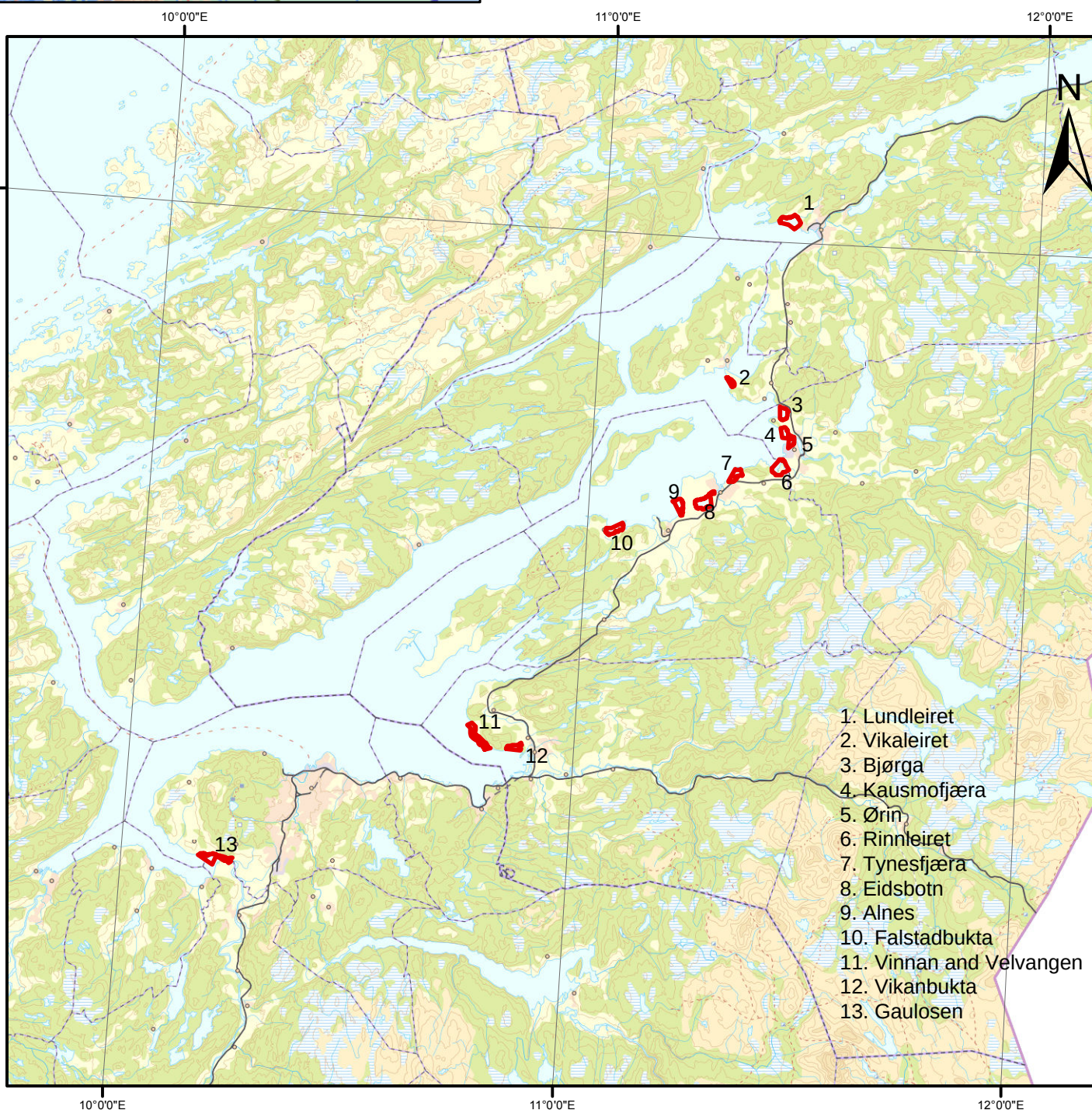
  Mixed forest

  Broad-leaved forest

  Sparsely vegetated areas

Scale 1:661 397

10 000 5 000 0 10 000 20 000 30 000 Meters

1. Lundleiret
2. Vikaleiret
3. Bjørga
4. Kausmofjæra
5. Ørin
6. Rinnleiret
7. Tynesfjæra
8. Eidsbotn
9. Alnes
10. Falstadbukta
11. Vinnan and Velvangen
12. Vikanbukta
13. Gaulosen

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no |
www.fylkesmannen.no/trondelag

